

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ХОРЕОГРАФІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИК НАРОДНОГО ТАНЦЮ В УМОВАХ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Заклади вищої освіти України готують виконавців та викладачів народно-сценічного танцю, фахівців-хореографів, які мають бути конкурентоспроможні сьогодні на ринку праці. Тому важливо правильно спланувати освітній процес у закладах вищої освіти з дисципліни «Народно-сценічний танець» для досягнення максимального результату. Крім того, кожен студент-хореограф повною мірою повинен володіти відомими на сьогоднішній день методиками народного танцю для подальшого використання їх у професійній діяльності. Відповідно, виникає необхідність з'ясувати особливості вивчення народно-сценічного танцю за відомими методиками провідних викладачів народно-сценічного танцю України.

Особливе значення у хореографічній освіті має посібник «Основи народно-сценічного танцю» за авторством професора Київського державного інституту культури імені О. Корнійчука (Київський національний університет культури і мистецтва) Є. Зайцева, який побачив світ у 1975-1976 рр. [2, с. 3]. Посібник складається з декількох розділів, кожен з яких присвячений певній частині уроку народно-сценічного танцю (вправи біля станка, вправи на середині залу, приклади композиційної побудови танців) з наданням малюнків та прикладів побудови уроків. Автор чітко розкриває специфіку та значення уроку народно-сценічного танцю. У посібнику доведена необхідність роботи як над технікою виконання, так і над розвитком виразності, артистичності, музичності та танцювальності. Методичні поради від автора спрямовані на те, щоб студенти тренуючи своє тіло, розвивали витривалість, дихання та відпрацьовували координацію всіх частин свого «танцювального інструменту». За словами Є. Зайцева головним завданням кожного викладача є формування в учнях тяги до пізнання, акцентуючи увагу на найбільш характерні образи в музиці, живопису та літературі [4, с. 22].

Для другої частини уроку автор пропонує описи елементів народно-сценічних танців країн світу: угорських, польських, іспанських та українських. Саме роботі на середині залу автор методики приділяє особливу увагу. Робота на середині залу надає можливість розвивати артистичність, музикальність та віртуозну техніку для дівчат та юнаків. Крім цінних теоретичних та методичних порад, методика Є. Зайцева пропонує готові приклади уроків з народно-сценічного танцю, які мають матеріал з першої частини (вправи біля станка) та другої частини уроку (вправи на середині залу).

Актуальність методики Є. Зайцева з вивчення уроку народно-сценічного танцю є незаперечною і нині, підтвердженням чого є друге перевидання посібника у 2007 р. Методика має попит серед викладачів, студентів та педагогів народно-сценічного танцю нашої країни [4].

Серед сучасних майстрів народної хореографії України існують автори методичних та навчальних розробок з народно-сценічного танцю, які відповідно конкурують з вже відомими та майже класичними методиками. Доцент кафедри хореографії Київської державної академії керівних кадрів культури та мистецтв В. Володько у 2002-2004 рр. видає друком посібник «Методика викладання народно-сценічного танцю» у трьох частинах. Автор пропонує методику вивчення навчальної дисципліни «Народно-сценічний танець». Методика активно реалізовувалася у підготовці майбутніх учителів, тому у 2007 р. у світ виходить нове, перероблене та доповнене видання [1].

Для студентів-хореографів, які навчаються зі спеціальностей 024 Хореографія та 014 Середня освіта (Хореографія), автор посібника пропонує теоретичний, методичний та практичний навчальний матеріал, який розподілений на три роки навчання. У посібнику прослідковується чітка послідовність вивчення навчального матеріалу двох частин уроку: вправи біля станка та вправи на середині залу. Автор чітко визначає перший етап вивчення народно-сценічного танцю, під час якого відбувається початкове ознайомлення студентів із дисципліною, особлива увага приділяється правильній постановці корпусу, ніг, рук та голови. Упродовж другого року вивчення дисципліни передбачено ускладнення виконання рухів біля станка, а на середині залу вивчення більш технічно складних танцювальних елементів. А третій рік навчання є завершальним у справі вивчення вправ біля станка, на середині залу рухи ускладнюються обертами та стрибками, вивчаються складні за технікою виконання елементи народних танців [1, с.3].

Аналізуючи методику В. Володько, слід зазначити, що автор зосереджує увагу на методичних порадах стосовно процесу навчання. Відповідно до методики перша частина уроку, тобто вправи біля станка, спрямована на виховання «танцювального апарату» виконавця, створенню фундаменту танцювальної техніки [1, с. 36]. Друга частина уроку містить описи танців країн Балтії: Литви, Естонії та Латвії, польських, італійських, угорських, молдавських, іспанських та циганських народних танців. Автор дає загальну характеристику хореографічної культури тієї чи іншої країни, далі іде опис та характеристика найбільш розповсюджених народних танців, рухів та комбінацій. Навчальний матеріал, який пропонує В. Володько, користується попитом як при написанні навчальних програм, силабусів, планів уроків педагогів народно-сценічного танцю, так і для проведення занять з народно-сценічного танцю.

Школа українського народно-сценічного танцю зараз продовжує розвиватися та удосконалюватись. Підтвердженням цього стала поява нових навчально-методичних посібників, зокрема «Методика викладання українського народно-сценічного танцю» у двох частинах за авторством С. Зубатова, що побачили світ у 2017 та 2018 рр. Підручники одразу звернули на себе увагу всіх поціновувачів української народної хореографії, тому у 2020 р. було нове перевидання [5, с. 6].

С. Зубатов пропонує методику та опирається на особистий професійний досвід викладання дисципліни «Український народно-сценічний танець». Праця

представлена у двох частинах: перша охоплює матеріал першого року навчання, а у другій частині презентовано навчальний матеріал другого року навчання. Перша частина містить такі складники: основні рухи танців Наддніпрянщини, побудова занять біля станка, робота на середині залу та народний одяг Наддніпрянщини [5]. Друга частина знайомить користувачів із своєрідністю народної хореографії Карпатського краю. Автор розкриває особливості танців Прикарпаття, а саме гуцулів, бойків, лемків, покутян Також у центрі уваги С. Зубатова – танці Закарпаття та Буковини [6].

Український народний танець є невід'ємною частиною національної культури нашої країни, тому для майбутнього фахівця-хореографа вкрай необхідно володіти методиками вивчення народно-сценічного танцю різних регіонів України. На нашу думку, саме підручники С. Зубатова містять сучасну, ґрунтовну методику вивчення українського народно-сценічного танцю, яка спроможна допомогти студентам-хореографам набути фахових компетентностей та бути високопрофесійними фахівцями у хореографічній сфері.

Отже, процес підготовки хореографів-фахівців у закладах вищої освіти України з дисципліни «Народно-сценічний танець» відбувається, по-перш, на основі використання багаторічного досвіду видатних діячів українського народно-сценічного мистецтва, що представлено у посібниках, підручниках, монографіях, методичних вказівках; по-друге, викладачі закладів вищої освіти активно упроваджують в освітній процес сучасні новітні методики, підходи, прийоми та ІКТ-технології. В сучасних умовах цифровізації необхідно вміло поєднувати навчання в балетному класі та отримання інформації з навчальних сайтів та інтернет-платформ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Володько В.Ф. Методика викладання народно-сценічного танцю: навчально-методичний посібник. К. ДАКККіМ, 2007. 306 с.
2. Зайцев Є.В. Основи народно-сценічного танцю, частина I. К.: Мистецтво, 1975. 268 с.
3. Зайцев Є.В. Основи народно-сценічного танцю, частина II. К.: Мистецтво, 1976. 288 с.
4. Зайцев Є.В. Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю: навч. посібн. Вінниця: НОВА КНИГА, 2007. 416 с.
5. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю: підручник. К.: Ліра-К, 2020. 376 с.
6. Зубатов С. Л. Методика викладання українського народного танцю. Другий рік навчання: підручн. К.: Ліра-К, 2020. 416 с.